

HRVATSKI *glasnik*

XXXII. godina, 30. broj

28. srpnja 2022.

cijena 200 Ft

HKD „Gradišće”

70 godina

FOTO: PETAR TEMMEI

11. stranica

Matura 2022.

3. stranica

Hrvatske glazbene večeri

6. stranica

Jačanje suradnje pomurskih i međimurskih Hrvata

14. stranica

Nitko nema što mi imamo

„Narod koji ne poznaje svoju prošlost nema ni budućnosti” krilatica je koja se često ponavlja, ali nikad dovoljno jer znamo da bez poznavanja materinskog jezika, vlastite kulture, tradicije i povijesti nema ni identiteta ni sadašnjosti. A bez jezika ne mogu se njegovati i čuvati ni tradicija ni kultura niti se može jačati osjećaj nacionalne samosvojnosti. Kao što nam pjesnik slikovito veli u pjesmi „Rodu o jeziku”: „Bez njega si bez imena, / Bez djeđova, bez unuka. / U pošasti, sjena puka, / U buduću niti sjena!”

Da bismo upoznali svoju prošlost, svoj jezik, tradiciju, kulturu i povijest, moramo se potruditi. I ne samo to, trebamo ljude i ustanove koji će se tomu posvetiti, koji će sustavno istraživati, skupljati, a na koncu sve to i predstaviti. Malo ih je, ali ih imamo. No, zaista su rijetki oni koji su tomu posvetili svoj život, svoj radni vijek. Jedan od njih je i Santovac Živko Mandić, kojemu je ovih dana izdana nova, četrnaesta knjiga pod naslovom „Crtice iz povijesti sela Santova”. Svojim stvaralaštvom uistinu je zadužio hrvatsku zajednicu u Mađarskoj, a posebno svoju užu zajednicu u rodnom Santovu. Za sva vremena. Naime, od četrnaest objavljenih knjiga čak je sedam posvetio isključivo santovačkim šokačkim Hrvatima. Godine 1984. skupio je građu i priredio knjigu „Latice ivančice: Narodne pripovijetke šokačkih Hrvata u Mađarskoj”, među kojima se nalaze i santovačke pripovijetke. U ediciji „Hrvatski književnici u Mađarskoj” 2000. godine izdao je knjigu o santovačkom rodoljubu i književniku Miši Jeliću. U trima knjigama koje je izdao između 2009. i 2013. godine skupio je santovačke šokačke bečarce, narodne pjesme i kraće pučke umotvorine, a 2014. godine objavio je knjigu pod naslovom „Na izvoru bistrom” u kojoj je obradio antroponimiju i toponimiju Hrvata u santovačkoj župi. Zasigurno je kruna njegova rada, priznata od stručnjaka ne samo u nas nego i u matičnoj zemlji, „Rječnik govora santovačkih Hrvata”. Nedavno je svjetlo dana ugledala i njegova nova knjiga pod naslovom „Crtice iz povijesti sela Santova”. Bez ikakve patetike i pristranosti možemo zaključiti da nijedno naselje, nijedna zajednica nema što imaju santovački Hrvati: skupljenu usmenu narodnu baštinu, obrađenu antroponimiju i toponimiju, rječnik šokačkog govora, konačno i povijesni pregled naselja s poviješću santovačkih Hrvata.

S. B.

Glasnikov tjedan

„Odbor za narodnosti iznio je nekoliko prijedloga izmjena Zakona o proračunu.”

Mađarski je parlament 19. srpnja prihvatio Zakon o proračunu za 2023. godinu. Što nova proračunska godina, 2023., donosi narodnosnim zajednicama u Mađarskoj? Doznali smo ponešto iz zapisnika sa sjednica Odbora za narodnosti i iz istupa članova Odbora na plenarnim sjednicama Parlamenta te iz rasprava o proračunu, a i iz samih brojki iz prihvaćenog proračuna.

Ono što nam odmah upada u oči jest visina potpore za institucije u održavanju državne samouprave, visina potpore za djelovanje državne samouprave ili državnih samouprava (1923,7 mil. Ft), za njihove urede i medije (2527,6 mil. Ft), a zamjetna je i visina zakonom jamčene potpore za djelovanje mjesnih i teritorijalnih narodnosnih samouprava (2155,9 mil. Ft.). Ona za 2023. godinu ostaje na ovogodišnjoj razini. U kriznim smo vremenima, cijene energenata velik su upitnik, a to će se vjerojatno osjetiti i u proračunskim stavkama u narodnosnim institucijama. Odbor za narodnosti iznio je nekoliko prijedloga izmjena Zakona o proračunu.

Razgovaralo se o prijedlogu Odbora o

povećanju financiranja mjesnih narodnosnih samouprava koje su održavatelji institucija te zadržavanje na snazi pravila o financiranju mjesnih samouprava koja su uvedena za vrijeme pandemije.

U raspravama koje su prethodile prihvaćanju Zakona o proračunu za 2023. godinu predsjednik Odbora za narodnosti tražio je odgovore na pitanja koja su se dotakla pojedinih stavki namijenjenih narodnostima te je po tom pitanju u više navrata izlagao na plenarnim sjednicama.

Pred ljetnu stanku mađarski je parlament uz Zakon o proračunu izglasao još dvije važne promjene zakona koje se neposredno dotiču položaja narodnosti. To su jedanaeste izmjene i dopune Ustava od njegova donošenja (Temelnog zakona) te izmjene i dopune Zakona o izborima. Važno je napomenuti kako se novim zakonskim odredbama o izborima određuje kako će se u ljetnim mjesecima 2024. godine istoga dana održati izbori za Europski parlament, parlamentarni izbori te lokalni izbori i izbori za narodnosne samouprave.

Branka Pavić Blažetin

Pratite medijske platforme Medijskog centra Croatica!

MEDIJSKI CENTAR *Croatia*

www.glasnik.hu

Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu. Čitajte i širite Hrvatski glasnik „oazu hrvatske pisane riječi u Mađarskoj”!

Facebook profil Hrvatski glasnik – dnevni tisak – budite obaviješteni prateći Hrvatski glasnik!

radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, utorkom, četvrtkom i petkom od 18 sati radijske emisije s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati!

Croatia TV – tjedni prilog!

Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar Croatia i preko Facebookovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia; Croatia TV!

Matura u HOŠIG-u

Maturalne svjedodžbe u HOŠIG-u dodijeljene su 22. lipnja. Ispitima su pristupila 24 učenika, 14 redovno i 10 prijevremeno. Ravnateljica HOŠIG-a Ana Gojtan čestitala je maturantima i rekla: „Želim da vam se svi vaši snovi ostvare i nemojte zaboraviti našu školu. Očuvajte ono što ste stekli kod nas, čuvajte svoje znanje i njegujte naš hrvatski jezik.“

„Vi danas možete biti svjedoci različitih reforma koji se odnose na maturalne ispite. Koji god put izabrali, jedno je sigurno: trebate se služiti svim ovdje stečenim znanjem. I ne samo znanjem, nego i sposobnostima koje ste se ovdje stekli“, rekla je predsjednica Povjerenstva državne mature Janja Živković Mandić.

Nakon toga bile su podijeljene i pohvalnice, i to sljedećim učenicima: opću pohvalu maturalne komisije dobili su Ábel Boros-Krabok, Damir Halilović i Stefan Bundalo, a za usmenu maturu iz predmeta Mađarski jezik i književnost Bálint Fekete.

Ábel Boros-Krabok, Stefan Bundalo, Zétény Sziva i Lena Vajnberger stekli su višu razinu jezičnog ispita prema rezultatima iz predmeta Hrvatski jezik i književnost, Nikolett Bognár, Damir

Halilović, Viktorija Kettinger stekli su srednju razinu, a Anahit Azizyan nižu razinu.

Iz predmeta Engleski jezik Anahit Azizyan, Ábel Boros-Krabok, Stefan Bundalo, Gergely Bus, Damir Halilović, László Szántó, Zétény Sziva, Lena Vajnberger stekli su srednju razinu jezičnog ispita. Iz predmeta Njemački jezik dvojica maturanata, Stefan Bundalo i Bálint Fekete, stekli su srednju razinu jezičnog ispita, a Angyalka Nadj nižu razinu jezičnog ispita.

Neda Maretić

Matura u Gimnaziji Miroslava Krleže

Maturi je ove godine u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu „Miroslav Krleža“ pristupilo ukupno 17 učenika 12. razreda spomenute institucije i troje učenika koji zbog pandemije koronavirusa nisu polagali maturu prošle, 2021. godine. Redovnoj maturi pristupilo je 18 učenika, a prijevremeno iz Engleskog jezika njih 20.

Maturalni ispiti više razine, i pismeni i usmeni, polagali su se izvan matične škole, dok su se maturalni ispiti srednje razine, i pismeni i usmeni, polagali u matičnoj instituciji. Usmeni maturalni ispiti srednje razine polagali su se 22. i 23. lipnja u školi Miroslava Krleže. 23. lipnja objavljeni su rezultati mature i uručene maturalne svjedodžbe svima koji su uspješno položili maturu. Predsjednica Povjerenstva za državnu maturu na srednjoj razini bila je dr. sc. Timea Bockovac. Ona je s ravnateljicom škole Janjom Živković Mandić uručila maturalne svjedodžbe i pohvale najuspješnijim maturantima.

Kako je za Hrvatski glasnik izjavila predsjednica Povjerenstva dr. sc. Timea Bockovac, unatoč godinama koje su iza nas (koje je obilježila pandemija koronavirusa – što se odrazilo na rad u školskim učionicama), postignuti su prosječni rezultati i nastavnici su dobro pripremili učenike uloživši velik trud u pripreme za maturu. Maturu su položili svi pristupnici, a osim obveznih matural-

nih predmeta (Matematika, Hrvatski jezik i književnost, Mađarski jezik i književnost, Povijest) polagana je matura i iz Biologije, Tjelesnog odgoja, Informatike, Narodopisa, Engleskog jezika. Iz Hrvatskoga jezika i književnosti četvero učenika polagalo je srednju razinu. Učenici su višu razinu mature polagali iz Hrvatskog jezika i književnosti, Engleskog jezika, Mađarskog jezika i književnosti te iz Povijesti (na hrvatskom jeziku).

Prema rezultatima maturalnih ispita iz Hrvatskoga jezika i književnosti devetero maturanata – Emese Bödő, Leon Gerencir, Bettina Gernert, Petra Horváth, Luca Ivánkovics, Viktória Dóra Kovács, Jakov Marjanović, Celerina Dorina Száltelegi i Vanessza Ujházi – stekli su višu razinu (C1) jezičnog ispita.

Prema rezultatima maturalnih ispita iz Hrvatskoga jezika i književnosti petero maturanata steklo je srednju razinu (B2) jezičnog ispita. To su Bianka Cintia Hoffmann, Alexandra Pongó, Miroslav Radics, Máté Turcsányi i Olivér Xaver Várnai.

Jedan maturant stekao je osnovnu razinu (B1) jezičnog ispita iz Hrvatskog jezika. Maturi iz Hrvatskog jezika srednje razine (B2) pristupilo je četvero gostujućih učenika.

Četrnaest učenika položilo je maturu iz Engleskog jezika. Prema rezultatima pismenog ispita iz Engleskog jezika srednju razinu (B2 pismeni) jezičnog ispita dobili su Emese Bödő, Rejjan Dalipi i

Bettina Gernert, srednju razinu (B2 usmeni) stekao je Miroslav Radics. Srednju razinu (B2 kompleksni) iz Engleskog jezika prema rezultatima ispita stekli su Nikola Dokić, Leon Gerencir, Viktória Dóra Kovács i Celerina Dorina Száltelegi, dok je nižu razinu (B1 kompleksni) steklo četvero učenika.

Na temelju rezultata pismenih i usmenih maturalnih ispita opću pohvalu Povjerenstva za maturu dobila je Vanessza Ujházi, Leon Gerencir dobio je pohvalu za uspjeh iz predmeta Mađarski jezik i književnost, a Luca Ivánkovics i Celerina Dorina Száltelegi pohvalu iz predmeta Hrvatski narodopis.

Branka Pavić Blažetin

Petrovo Selo 800

Petrovo Selo, točnije crkva svetog Petra i Pavla, prvi se put spominje u jednoj povelji iz 1221. godine. Ovu okruglu, 800. obljetnicu, Petrovišćani su željeli proslaviti prošle godine, ali su zbog pandemije morali odgoditi događaj, pa su u lipnju 2021. na Sv. Petra i Pavla otvorili spomen-godinu koja je sada svečano zatvorena velikom proslavom festivalskog karaktera. Programi su se tijekom šest dana odvijali u župnoj crkvi, šatoru na sportskom igralištu, kulturnom domu te u petrovskoj gorici.

Posjetitelji su u petak na večeri „glazbe i poezije“ mogli uživati u pjesmama klape „Pinkovac“, u melodijama dueta koji čine Patricia Kelemen (vokal) i Bertalan Szabó (orgulje), kao i u izvedbi Julijane Szalai na orguljama. Između glazbenih točaka recitirane su pjesme raznih autora koji se vežu za Petrovo Selo: Ivana Nemeta, Lajoša Škrapića, Timee Horvat, Petera Iszaka i Antala Lászlóa. Nakon koncerta organizatori su u kulturnom domu otvorili trostruku izložbu koju su pripremili posebno za taj događaj. U jednom dijelu doma prikazane su razne rukotvorine, odnosno slike i crteži koje su izradili žitelji naselja ili ljudi koji su rodnom iz sela. U drugom dijelu bile su izložene razne slike, nošnje, dnevnici i odličja HKD-a „Gradišće“. Na trećoj lokaciji kulturnog doma zainteresirani su imali mogućnost upoznati se s radom fotografkinje Katalin Horváth iz Budimpešte, koja već dugo fotografira život narodnosnih zajednica u suvremenom okružju. Navečer je u šatoru s petrovskim bendovima TS „Žgano“, „Pinkica“ i „Chungam“ te s pjevačem Erikom Škrapićem počeo i zabavni dio jubilarnih dana. Već se prvi dan napunio šator i okolica u toploj svetoivanjskoj noći.

FOTO: DR. ANDRIJA HANDLER

Svečanu mašu služio je mons. dr. Egidije Živković, željeznički biskup u koncelecijaciji petrovskih farnikov Tamása Várhelyija i Vilmoša Harangozoja

25. lipnja tradicionalno je molitveni dan župe, a zato se i ovaj put između svetih misa prije i poslije podne klanjalo u staroj crkvi pred oltarskim sakramentom. Isti dan, u subotu navečer, na pozornicu su prvo stupili plesači i svirači pečušskog folklornog ansambla „Baranja“, folklorne grupe „Béri Balogh Ádám“ iz Körmenta te domaćini, HKD „Gradišće“. Nakon nastupa KUD-ova plesna se pozornica pretvorila u koncertnu i počela je zabava s domaćom grupom „Pinka Band“ i s nezaboravnim koncertom Miroslava Škore. Tijekom njegova nastupa veliki šator bio je dupkom pun, a osim velikog broja domaćih posjetitelja došli su posjetitelji iz svih krajeva Gradišća kako bi poslušali ikonu hrvatske estrade.

FOTO: PETAR TEMMEL

Klapa „Pinkovac“ u petrovskoj crkvi na priredbi „Mužika i poezija“

Fotografkinja Katalin Horváth i nje fotomodel, folkloristica HKD-a „Gradišće“ Laura Papp, na izložbi

FOTO: PETAR TEMMEL

Na otvaranju izložbe u kulturnom domu

U nedjelju dan je počeo svečanom svetom misom koju je na hrvatskom jeziku predvodio željezanski biskup Egidije Živković. Nakon misnog slavlja svi su gosti u šatoru uz glazbu domaćeg Timar Trija pojeli zajednički objed. U bloku pozdravnih riječi nazočnima su se obratili zastupnik u Parlamentu Zsolt V. Németh i veleposlanik RH u Budimpešti Mladen Andrić. Uime općine organizatori su se pred okupljenima oprostili od kapelana župe Richárda Inzsöla, koji je uz župnika dao sve od sebe da se mise i nadalje slave na hrvatskom jeziku. Uime hrvatske samouprave javno

Piknik u petrovskoj Gorici prik hatara

su se oprostili i od savjetnice veleposlanstva Maje Rosenzweig-Bajić, koja se nakon isteka mandata vraća u Zagreb. Zatim je Ivan Gugan uručio zahvalnicu Hrvatske državne samouprave predsjednici HKD-a „Gradišće” povodom 70. obljetnice društva, čime je i počeo jubilarni program tog poznatog i priznatog kulturnog društva iz Petrova Sela. Uz folklorashe nastupili su i nekadašnji plesači i svirači, mališani iz vrtića, plesači i tamburaši osnovne škole, zbor „Ljubičice”, glumice Igrokazačkog društva i pjevači dvaju hrvatskih zborova iz Sambotel. Nakon bogatog kulturnog programa goste su zabavljali „stari”, „Pinka Band” i „Koprive”.

U ponedjeljak poslijepodne manju djecu i njihove roditelje čekali su u šatoru, gdje su s pomoću dječjeg koncerta „Brandnyúl” skupljali donacije za liječenje Grete, djevojčice s teškom bolešću.

U tokom navečer Petroviščani i gosti pješice su krenuli prema vinogradima koji su nakon Trianonskog ugovora ostali u Austriji.

Dica iz čuvarnice na kulturnom programu

Miroslav Škoro s bendom i njegovi obožavatelji na koncertu

Petroviski svirači iz raznih bendov. Sliva: Jandre Kovač, Tibor Timar, Ramona Janny, Zoltan Janny, Dora Meršić, Bertalan Szabó

Gorice, kako ih mještani nazivaju, bile su odlično mjesto za još jedno druženje, gdje se uz pjesmu i tambure dosta toga moglo doznati i o povijesti sela.

U srijedu ujutro, na Sv. Petra i Pavla, vjernici su se ponovno okupili u velikoj crkvi, gdje su zajedno molili i pjevali na misi koju je slavio pomoćni biskup Sambotelke biskupije Szabolcs Benedek Fekete. Nakon mise ponovno je slijedio zajednički objed u šatoru, a glazbeni okvir dala je grupa „Percsák” iz Körmenda. Time je završila ova velika jubilarna manifestacija Petrova Sela, koju su zajedno organizirali Općina Petrovo Selo, Hrvatska samouprava Petrova Sela, Rimokatolička fara Petrova Sela i Zaklada za Petrovo Selo.

Andrija Handler

Hrvatske glazbene večeri

Tamburaška noć u kulturnom centru bačkih Hrvata u Baji

U organizaciji Kulturnog centra bačkih Hrvata u petak 1. srpnja u Baji je priređena Tamburaška noć koja je i ovoga puta u lijepom broju privukla ljubitelje tamburaške glazbe iz Baje i okolnih naselja. Bila je to druga ovogodišnja priredba u nizu Hrvatskih glazbenih večeri, koje daju priliku za predstavljanje mladih amaterskih glazbenika uz nastup već priznatih orkestara.

Nazočne je pozdravio ravnatelj Kulturnog centra bačkih Hrvata, među njima posebno sudionike programa i predsjednika Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije Josu Šibalina. Kako je uz ostalo naglasio Mladen Filaković, Hrvatske glazbene večeri svojim programom osiguravaju uvjete za razvijanje i njegovanje nadarenih mladih glazbenika, a ujedno i mogućnost za njihovo predstavljanje. Uz mlade u svakoj prigodi nastupa i jedan od već priznatih orkestara. Uz to istaknuo je kako je tamburašku školu prije desetak godina pokrenuo upravo ravnatelj Santovačke hrvatske škole, nakon čega je proširena i na druga naša naselja, te su tako postavljeni temelji kontinuiteta do naših dana.

U prvom dijelu cjelovečernjeg koncerta na otvorenom nastupio je tamburaški i harmonikaški orkestar bajske Osnovne umjetničke škole „Danubia“, koji u potpunom broju okuplja četrdesetak polaznika iz Baje i okolnih naselja (Gare, Santova i Čikuz-

Ansambel „Ruže“ iz Subotice

„Ruže“ iz Subotice, koji su se predstavili cjelovečernjim koncertom. Ansambel je osnovan 2012. godine s primarnim ciljem njegovanja tamburaške tradicije, ali nastoje udovoljiti i trendovima, primjerice sviraju i modernu glazbu u tamburaškom aranžmanu. Nastupe imaju u Subotici, ali i izvan granica. Dobitnici su više priznanja. Najdraža im je nagrada, kojom se najviše ponose, „Najbolji orkestar sveta“ na Tamburica festu. Matija Temunović dobio je nagradu za najboljeg basprimaša, a Sebastijan Kantur za najbolji vokal. Nije ovo bio njihov prvi nastup u Baji, imali smo ih priliku upoznati 2019. godine na Hrvatskom državnom tambu-

Mladen Filaković pozdravlja sudionike i goste

de), a poučavaju ih učitelj tambure Attila Csurai i učiteljica harmonike Zsuzska Markó. U polusatnom programu izveli su nekoliko izvornih bunjevačkih i šokačkih, pomurskih hrvatskih melodija, a završno i jedan mađarski blok. Njihov nastup rezultat je glazbenog kampa koji je od 20. do 24. lipnja održan u kulturnom centru bačkih Hrvata kao početak buduće dugoročne suradnje. U drugom dijelu programa gosti su bili članovi ansambla

Harmonikaški orkestar „Danubia“

Posjetitelji iz Baje i okolnih naselja

raškom festivalu, kad su uistinu oduševili brojnu publiku. I ove večeri oduševili su nas dobro poznatim narodnim, starogradskim, bunjevačkim i šokačkim te omiljenim hrvatskim tamburaškim melodijama i pjesmama, od Bačke do Dalmacije. Vratili su nas u „vrime“ koje se nikad vratiti neće. Priredba je ostvarena uz potporu mađarske vlade za kulturne sadržaje.

Dodajmo kako se već po običaju i ovaj koncert mogao pratiti uživo putem YouTube kanala Kulturnog centra bačkih Hrvata, a može se pogledati i naknadno. Kako je na kraju koncerta najavio Mladen Filaković, Hrvatske glazbene večeri nastavit će se 5. kolovoza s harmonikaškom večeri.

S. B.

Svečanost u Kozaru

Već tradicionalno Hrvatska narodnosna samouprava Velikog Kozara povodom blagdana svetog Ivana Krstitelja, zaštitnika sela i mjesne crkve, priređuje godišnji Hrvatski dan. Ove godine Dan je održan 18. lipnja. U poslijepodnevним satima svetu misu na hrvatskom jeziku u mjesnoj crkvi predvodio je župnik Norbert Nagy, a pjevao ženski pjevački zbor „Snaše” iz Pogana. Okupio se lijepi broj Kozaraca. Nakon svete mise slijedio je folklorni program u mjesnom Domu kulture.

Na tome programu sudjelovali su: djeca iz mjesnog narodnosnog hrvatsko-nje-

Pred nastup

Katoljski pjevački zbor „Karašica”

Pečuški KUD „Tanac”

mačkog vrtića, pečuški KUD „Tanac”, pjevački zbor „Snaše” iz Pogana, pjevački zbor „Karašica” iz Katolja te pjevački zbor „Biser” iz Kozara i Antuš Vizin. Nakon folklornog programa slijedila je zajednička večera, druženje i ples, reče nam predsjednica Hr-

vatske narodnosne samouprave Velikog Kozara Ana Crnković Andresz. Plesačnicu su svirali Antuš Vizin i Franjo Dervar Kume te prateći orkestar KUD-a „Tanac”, orkestar „ViGaD”.

B. P. B.

Hrvatski dan u Kozaru

U subotu 18. lipnja u poslijepodnevним satima sudjelovali smo s polaznicima kozarskog hrvatsko-njemačkog narodnosnog vrtića uzrasta od 3 do 4 godine na priredbi „Hrvatski dan u Kozaru”. Polaznici hrvatske skupine sa svojim odgajateljicama s uzbuđenjem su se pripremali za dan kad su prvi put nastupili i plesali na pozornici. Za tu priliku djeca su bila odjevena u narodne nošnje, pa nisu bili okićeni samo

u srcima, nego i izvana. Pjesmom „U Kozaru je kućica” polaznici i mi odgajatelji smo se predstavili, pjevajući i izgovarajući svakom malom plesaču njegovo ime. Bez ikakve treme djeca su slobodno plesala i recitirala. A kad je počela glazba, radosno su plesala na pjesme „Ej, gori lampa” i „Repa”.

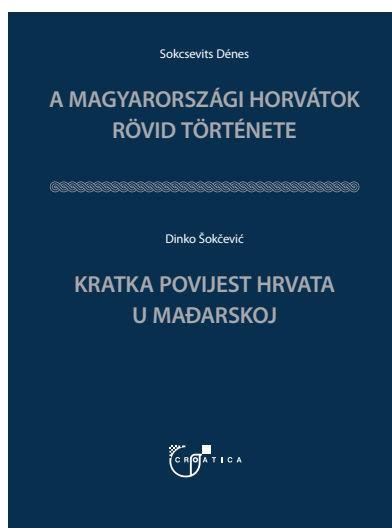
Dobili smo veliki pljesak od publike (i tijekom i nakon nastupa). Bila sam vrlo ponosna i zadovoljna nastupom naših polaznika. Zahvaljujem svakomu tko je omogućio da se taj lijepi susret ostvari, a hvala i na tome što smo upravo mi mogli svojim nastupom otvoriti priredbu.

Tünde Andrić Jekl
odgajateljica

Deveto izdanje Festivala povijesti „Kliofest“

Ovogodišnji deveti Festival povijesti „Kliofest“ održan je sredinom svibnja, a nastojao je predstaviti najaktualnija hrvatska i inozemna historiografska izdanja. Okrugli stolovi i tribine, predstavljanja knjiga, rasprave vezane uz rat u Ukrajini, odnose Kine i jugoistočne Europe, žensku povijest i povijest Slovenaca tek su dio programa – osim toga predstavljeno je gotovo 40 novih historiografskih izdanja. Među njima predstavljene su i dvije knjige iz europskoga susjedstva, rezultati rada hrvatskih zajednica u Mađarskoj i Srbiji. Njihovu je promociju suorganizatorski poduprla Hrvatska matica iseljenika. U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu predstavljena je dvojezična knjiga autora Dinka Šokčevića „A magyarországi horvátok rövid története“ / „Kratka povijest Hrvata u Mađarskoj“ (Naklada Croatica, Budimpešta, 2021.). Riječ je o knjizi u kojoj autor izvorni tekst donosi na mađarskom jeziku, a hrvatska je inačica prijevod izvornog teksta. Ova dvojezična knjiga izišla je u nakladi budimpeštanske Croatice 2021. godine. Knjigu su uz autora Dinka Šokčevića predstavili ravnatelj Instituta društvenih znanosti Željko Holjevac i povjesničar iz Hrvatskog instituta za povijest Robert Skenderović.

O KNJIZI

Šokčević, Dinko / Sokcevičs, Dénes. 2021. „Kratka povijest Hrvata u Mađarskoj – A magyarországi horvátok rövid története“.
Naklada Croatica. Budimpešta. 224 str.

„Kratka povijest Hrvata u Mađarskoj“ nagrađivanog mađarskog povjesničara hrvatskih korijena Dinka Šokčevića (r. 1960.) oduševit će čitatelja stilskom ljepotom sažetog i jasnog historiografskog narativa popraćenog dojmljivom slikovnom građom te vjerodostojnom analizom višestoljetnog suživota i stvaralaštva pripadnika hrvatske manjinske zajednice u susjednoj Mađarskoj. Hrvati u Mađarskoj najraznovrsniji su i najsloženiji entitet od svih hrvatskih manjina koje su tijekom burne povijesti hrvatskog naroda otrgnute od matičnog prostora Lijepe Naše. Prema procjenama Hrvata u Mađarskoj ima oko 90 tisuća iako popisi pučanstva pokazuju znatno manji broj pripadnika hrvatske nacionalnosti – što se može točnije doznati iz knjige. Hrvate u Mađarskoj, koji žive raštrkano u manjim i većim cjelinama od mađarsko-austrijsko-slovačke tromeđe duž granica s Austrijom i Hrvatskom sve do Bačke na jugu mađarske države, znanstvenici obično svrstavaju u sedam većih (i u čak 12 manjih!) etničkih skupina. To su gradišćanski Hrvati, pomurski Hrvati, podravski Hrvati, Bošnjaci, Šokci, Bunjevci i podunavski Hrvati. Podsjetimo, osmostoljetni hrvatsko-mađarski suživot u okvirima iste državne zajednice jedna je od najzanimljivijih povijesnih pojava u Europi, koju je povjesničar Šokčević temeljito opisivao u više svojih nagrađivanih historiografskih monografija. No, čitateljima ove sažete povijesti Hrvata u Mađarskoj odsad će biti jedno-

stavnije razumjeti kulturna prožimanja Hrvata i Mađara te će moći nadograditi spoznaje o društvenim i kulturnim dosezima u posljednja tri desetljeća (otkad susjedne i prijateljske zemlje – Mađarska i Hrvatska – žive u demokratskom ozračju nakon pada komunizma u Europi 1989.). Hrvati u Mađarskoj tako osnivaju vlastite političke organizacije, prvo Savez Hrvata 1989./1990. godine, zatim konstituiraju po novom demokratskom manjinskom zakonu hrvatske manjinske samouprave 1994. godine. Hrvatske manjinske ustanove u kulturi te školske institucije i mediji u Mađarskoj niču početkom devedesetih godina 20. stoljeća, oslobodivši se južnoslavenstva te nastavivši graditi vlastiti samosvojni identitet unutar demokratskog domicilnog mađarskog društva. Utemeljene su i nove kulturne i znanstvene institucije u Mađarskoj koje imaju bogatu suradnju s istovrsnim institucijama i strukovnim udrugama matičnog naroda iz RH. Te pozitivne promjene bude nadu da ova hrvatska nacionalna manjina u Mađarskoj s bogatim kulturnim i povijesnim nasljeđem ipak ima svoju svijetlu budućnost, piše Dinko Šokčević.

Naseljavanje Hrvata na području današnje Mađarske nije događaj koji se dogodio naglo, u jednom dahu, nego je rezultat složenih migracijskih kretanja od VII. do XVIII. stoljeća, ističe Šokčević. Posljedica tih složenih migracija iznimna je brojnost i slojevitost hrvatskih subetničkih skupina u predmodernoj i suvremenoj Mađarskoj. Predci suvremenih pripadnika hrvatske zajednice u

Trenutak za pjesmu Zavjet

**Ako mi srce ne prestigne ptice,
 ako mi oči budu siromasi,
 ako mi ruke budu udovice
 koje prisustvo ljubavi ne krasi,**

**I ako noću ne čeznem u snima
 i ako danju ne žudim na javi
 i ako venem u močvarnim dnima
 i u tjesnoći duša mi boravi,**

**I ako ulje nalijevam u svijecu
 uhodi tamno da pomognem djelo
 u krivom ako vjerujem umijeću
 i laži svoje pozajmljujem čelo,**

**Neka mi jutro na prag ne stizava
 neka me zemlja iz milosti briše.
 I ako živim k'o jalova trava
 neka me sunce i ne grije više.**

Vesna Parun

Mađarskoj došli su iz različitih područja današnje Hrvatske i Bosne i Hercegovine i u različito vrijeme, što je ostavilo traga i na njihovu identitetu. Unatoč tomu, postojala je stalna svijest o međusobnoj povezanosti tih raznolikih skupina. Autor se u knjizi posebno pozabavio predodžbom o Hrvatima u Mađarskoj kao pripadnicima jednostavnih, seoskih zajednica. Činjenica da su se Hrvati u ovoj zemlji uglavnom sveli na seljaštvo i malobrojnu inteligenciju, tj. malu skupinu seoskih svećenika, rezultat je novijih društvenih procesa. Prvotno, Hrvati su imali punu društvenu strukturu koja je obuhvaćala i vlastito plemstvo i građanstvo. Tek snažna mađarizacija od kraja 18. i početka 19. st. dovela je do asimilacije viših društvenih slojeva i svojevrstne socijalne degradacije hrvatske zajednice. U tom smislu posebno je dojmpljiva povijest mađarskih Hrvata tijekom 18. st., „zlatnog doba“ za tu skupinu hrvatskog naroda. Njega je obilježilo i bogato hrvatsko građanstvo u mjestima poput Pečuha, Baje, Segedina, Budima, Sent Andreje...

Utjecaj „ilirizma“ na Hrvate u Ugarskoj bio je ruban i uglavnom skroman. Posebnost ove hrvatske zajednice predstavlja i njezino opredjeljenje tijekom revolucijskih događaja 1848. i 1849., kad se ona mahom priklonila ugarskoj vladi nasuprot bečkom dvoru i Jelačiću. Posljednje razdoblje, do 1918., obilježio je ugarski zakonodavni okvir koji je formalno jamčio zaštitu manjina, no u praksi nije sprečavao njihovu asimilaciju. Unatoč tomu, asimilacija Hrvata bila je razmjerno mala jer se hrvatsko seljačko stanovništvo uglavnom samo nakratko susretalo s mađarskim, asimilacijskim školskim sustavom živeći u svojem vlastitom svijetu malih i zatvorenih seoskih sredina. Relativno slaboj asimilaciji krajem 19. i početkom 20. st. pridonio je i „preporod“ Hrvata u Mađarskoj, početak sustavnog rada na čuvanju vlastite kulture i identiteta. Prijelomno razdoblje za Hrvate u Mađarskoj predstavljao je Prvi svjetski rat i neposredno poraće. Tad su bile prekinute jake veze te hrvatske zajednice s Hrvatskom i kulturom matice. Tek tad nastupa razdoblje jačeg utapanja Hrvata u većinsku mađarsku zajednicu. Nove probleme Hrvatima u Mađarskoj donio je Drugi svjetski rat i zatim sukob komunističkih vlasti u Mađarskoj i Jugoslaviji. Desetljećima su mađarske vlasti nameštale Južnim Slavenima na svojem području, pa tako i Hrvatima, zajednički južnoslavenski identitet. To se postupno počinje mijenjati tek od kraja 60-ih godina 20. st. Konačan raskid s južnoslavenskim identitetom donio je tek slom komunizma u Mađarskoj. U novom, demokratskom poretku hrvatska zajednica konačno je dobila čvrst, institucionalan okvir, no autor postavlja pitanje je li do toga došlo prekasno. U novim uvjetima asimilacija je brza i teško zaustavljiva. Unatoč tomu, Šokčević je uvjeren kako Hrvati u Mađarskoj imaju budućnost.

Autor u posebnom poglavlju navodi i niz imena kulturnih djelatnika i kulturnih pojava koji hrvatskoj kulturi daju važan doprinos i poseban ton. To posebno vrijedi za franjevačko visoko učilište u Budimu koje je potkraj baroknog razdoblja imalo snažan utjecaj na prosvjetu i kulturu cjelokupnog hrvatskog naroda.

„Kratka povijest Hrvata u Mađarskoj“ puna je podataka. Autor se uspijeva snaći čak i u slučajevima kad su povijesna istraživanja pojedinih pojava i razdoblja nedostatna ili čak nepostojeća. Dvojezično izdanje ovog djela nije hir nego nužnost, rezultat prihvaćanja činjenice kako mnogobrojni Hrvati u Mađarskoj ne znaju u tolikoj mjeri hrvatski jezik da bi se služili jednom ovakvom stručnom publikacijom. Knjigu prate i zanimljive karte i grafikoni današnje rasprostranjenosti Hrvata u Mađarskoj.

Tekst Marina Knezovića
Priredila: BPB

Hrvatsko kazalište u Umagu i Orašju

Na festivalu komornog teatra u Umagu gostovalo je i Hrvatsko kazalište Pečuh s predstavom „Metoda“ te osvojilo nagradu publike Zlatni lav uz ocjenu 4,95.

Pobjednička Grand prix nagrada 23. Međunarodnog festivala komornog teatra „Zlatni lav“ održanog od 20. do 26. lipnja u Umagu prema ocjeni stručnog žirija dodijeljena je predstavi „Pljuča“ u izvedbi Slovenskog narodnog gledališča Drama Ljubljana.

Žiriju nije bilo lako, u buketu šest odličnih natjecateljskih kazališnih komada odlučili su se osim Grand prix-a za još dvije jednako važne nagrade Zlatni lav. Tako je Zlatni lav za glumačko ostvarenje otišao u ruke glumcu Mirku Soldanu za ulogu novinara u predstavi „Variazioni enigmatiche“.

Dodijeljen je i Zlatni lav za scenografiju. Prema izboru žirija dobilo ga je scensko rješenje u pobjedničkoj predstavi „Pljuča“.

Tijekom svih šest festivalskih večeri u umaškoj kazališnoj dvorani „Antonio Coslovich“ predstave je ocjenjivala i publika. Najvišu ocjenu (4,95) osvojila je predstava „Metoda“ Hrvatskog kazališta u Pečuhu, koja je prikazana 22. lipnja te nagrađena Zlatnim lavom.

Hrvatsko kazalište Pečuh na poziv Centra za kulturu iz Orašja 30. lipnja gostovalo je u Orašju s predstavom „Bog masakra“. Genijalna komedija Yasmine Reza rad je četvero talentiranih glumaca koji igraju odrješito i odano neočekivani događaj koji reinterpretira situaciju scena u sceni i stvaraju spoj u kojemu se humor miješa s mogućnostima koje nude brojna gledišta.

Branka Pavić Blažetin

Zagrebačka promocija:

Željko Holjevac, Dinko Šokčević i Robert Skenderović

O splitskoj čakavštini i hrvatskoj dijalektologiji u Budimpešti

„Svaki jezik treba naučiti čuvati i njegovati. Hrvatska narječja, hrvatski dijalekti, danas su pod velikim pritiskom, prijeto im izumiranje zbog masovnih medija, velikog utjecaja standardnog jezika, globalizacije, zbog svih vanjskih utjecaja. . . Dolazi do sve većeg upliva nečega što ne pripada hrvatskom jeziku, a to je jedan od razloga zašto treba pokušati sačuvati ovo što danas imamo. Doduše, ne treba samo pokušati sačuvati, nego ga treba naučiti i njegovati”, rekla je profesorica Tomelić Čurlin.

Predavanja dr. sc. Marijane Tomelić Čurlin s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu okupila su studente kroatističke katedre u čitaonici Slavističke knjižnice Filozofskog fakulteta u Budimpešti. Profesorica Tomelić Čurlin iznijela je važnije činjenice o dijalektologiji te navela dijalektološka istraživanja hrvatskoga jezika. Sljedeći dan govorila je o vezi splitske čakavštine i Marka Uvodića Splićanina kao i o rječniku Fausta Vrančića iz 1595. godine.

„Željela sam studentima približiti što to znači hrvatska dijalektologija, čime se mi bavimo i kako izgleda jedan terenski rad u Hrvatskoj. Taj dijalektološki terenski rad može se odvijati i izvan Hrvatske, mi možemo istraživati govore i u dijaspori.”

Do suradnje je došlo lani, kad je profesor Előd Dudás bio na jubilarnoj konferenciji Filozofskog fakulteta u Splitu. Tad se dogovorio s profesoricom Tomelić Čurlin o gostovanju u Budimpešti. „Prošlih je godina dolazilo više studenata splitskog Filozofskog fakulteta, tako smo se upoznali, i onda sam dobio pozivnicu na jubilarnu konferenciju Filozofskog fakulteta u Splitu. Bio sam tamo u listopadu u povodu 20. obljetnice kroatistike. Upoznao sam se s profesoricom Marijanom Tomelić Čurlin i ugovorili smo sljedeće suradnje, pa tako i ovo gostovanje u Budimpešti. Mislim da je dobro dobiti nove impulse, to je uvijek važno. Osim toga, studenti mogu uživo slušati izvornu govornicu hrvatskoga jezika i odličnu stručnjakinju, to je dobra prilika za to da upoznaju hrvatski jezik.”

I lektor Rene Čipanjanja organizirao je da polaznici njegovih kolegija budu na predavanjima.

Profesorica je na kraju podsjetila studente da nam je hrvatski jezik najveće blago. „Svaki jezik treba naučiti čuvati i njegovati.

Előd Dudás, Marijana Tomelić Čurlin, Rene Čipanjanja

Hrvatska narječja, hrvatski dijalekti, danas su pod velikim pritiskom, prijeto im izumiranje zbog masovnih medija, velikog utjecaja standardnog jezika, globalizacije, zbog svih vanjskih utjecaja. . . Dolazi do sve većeg upliva nečega što ne pripada hrvatskom jeziku, a to je jedan od razloga zašto treba pokušati sačuvati ovo što danas imamo. Doduše, ne treba samo pokušati sačuvati, nego ga treba naučiti i njegovati. U tom smislu treba naučiti prosvjeđivati ne samo studente nego i općenito ljude da se bave svojim jezikom i da ne zadiru od govora svojeg materinskog, odnosno zavičajnog idioma.”

Splitski je govor (splitska čakavština) na listi kulturne baštine Republike Hrvatske od 2013. godine, nju je na popis nematerijalnog kulturnog dobra uključilo Ministarstvo kulture.

Neda Maretić

Cjelovečernji program „Kraljice” u Budimpešti

Hrvatska samouprava Čepela i Hrvatska samouprava XVI. okruga 2. lipnja u Kulturnom centru Csokonai organizirale su cjelovečernji program pod nazivom „Kraljice”.

U sklopu programa bio je izveden tradicionalni običaj kraljica koji su za scenu pripremili HOŠIG-ovi učenici prikazavši hrvatske i mađarske običaje te dječje igre vezane uz blagdan Duhova. Kazališnu je igru na scenu postavila i osmislila koreografkinja Andrea Bálint uz pomoć učiteljice Kristine Feller.

„Najvažnije nam je bilo prikazati jedan hrvatski običaj i na taj način pokazati kako čuvamo nacionalni identitet, a to se najlakše može s pomoću jezika, pjesme i folklor”, izjavile su nam predsjednice Hrvatske samouprave Čepela i XVI. okruga Kinga Kolesza i Andrea Tabori-Simara.

„Moram istaknuti da su hrvatske samouprave među najaktivnijim narodnim samoupravama i to da nam mnogo znači zajednička suradnja. Mi podupiremo ovu suradnju i nadamo se da ćemo ovako uvijek surađivati”, rekla nam je gradonačelnica XV. okruga Angéla Németh Cserdi.

Program je ostvaren u suradnji Hrvatske samouprave Čepela, Hrvatske samouprave XVI. okruga, Hrvatske samouprave XV. okruga i uz potporu Fonda „Gábor Bethlen”.

Nakon predstave slijedilo je kušanje hrvatskih jela, predstavljanje izložbe „Sveti Eufemije” kipara Gábora Frecha i hrvatska plesačnica. Za glazbeni ugođaj pobrinuo se mohački orkestar „Planina”.

Neda Maretić

HKD „Gradišće” – 70 godina

Generacije folklorišev na pozornici

Dana 25. lipnja HKD „Gradišće” u sklopu serije programa „Petrovo Selo 800” proslavilo je velikom proslavom 70. jubilej postojanja društva. U sklopu folklornog programa u velikom šatoru uz slavljenika HKD „Gradišće” nastupili su folklorni ansambl „Baranja” iz Pečuha i folklorna grupa „Béri Balogh Ádám” iz Kermenda. Svoj jubilarni program HKD „Gradišće” sa svojim gostima izvelo je 26. lipnja. Nezaboravni doživljaj bio je zajednički nastup sa sadašnjim i s bivšim članovima.

Organizatori šestodnevni događanja manifestacije „Petrovo Selo 800” bili su Seoska samouprava Petrova Sela, Hrvatska samouprava Petrova Sela, Rimokatolička fara Petrova Sela, Zaklada za Petrovo Selo. MCC

Stariji tančoši pred nastupom

Petar Škrapić sadašnji peljač priklada dare negdašnjim voditeljem grupe Janošu Nemetu i Imriju Kapitaru

Dio kotrigov sadašnjega ansambla „Gradišće”

Dan Hrvata u Lukovišću

I ove je godine 2. srpnja u organizaciji Hrvatske samouprave Lukovišća održan Dan Hrvata. Dan je obilovao sadržajima. Istoga dana odigrana je prijateljska nogometna utakmica između ekipa Lukovišća i Suhopolja, a nakon svete mise dan je nastavljen kulturnim programom održanim u mjesnom Domu kulture.

Priredbi u Lukovišću uz načelnika sela Józsefa Csonku nazočili su načelnik prijateljske Općine Suhopolja Siniša Horvat, generalni konzul Drago Horvat, parlamentarni zastupnik László Szászfalvi, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom

Dio nazočnih na svetoj misi

Martinački župnik Ilija Čuzdi

parlamentu Jozo Solga i brojni drugi ugledni gosti.

U kulturno-folklornom programu nastupili su mališani lukoviške osnovne škole i kukinjski KUD „Ladislav Matušek”. U mjesnoj crkvi služena je sveta misa na hrvatskom jeziku koju je služio martinački župnik Ilija Čuzdi. Kukinčani su, kao i uvijek, oduševili svojim nastupom, a Lu-

kovišćani su se osobito ponosili nastupom učenika osnovne škole. Nastupio je dio članova kružoka narodnog plesa koji je predstavio baranjske plesove, a učenik osmog razreda Árpád Német kazivao je stihove Josipa Gujaša Džuretina iz pjesme „Podravina”, reče nam predsjednica Hrvatske samouprave Lukovišća Ruža Bunjevac.

Branka Pavić Blažetin

Veterani Martinaca u Novoj Šarovki

Jedan sportski događaj, prijateljska utakmica između veterana Nogometnog kluba „Standard” Nova Šarovka i nogometaša veterana iz mađarskog mjesta Martinci, zbio se 18. lipnja na nogometnom igralištu Standarda.

Veterani Nogometnog kluba „Standard” Nova Šarovka i veterana iz Martinaca

Na utakmici na kojoj rezultat nije bio na prvom mjestu slavili su gosti iz Martinaca s 2 : 3. Iako je bilo podosta vruće, igrači obiju momčadi iskazali su na terenu jer, kako su rekli, nitko ne voli izgubiti. Sama utakmica protekla je u prijateljskom ozračju uz tek poneki grublji prekršaj koji je sudac Goran Loparac odmah kaznio žutim kartonom te tako spriječio da se slični prekršaji čine.

Za momčad veterana Standarda drugo je poluvrijeme odigrao i načelnik općine Sopje Berislav Androš.

„Ovakva naša druženja traju već dugi niz godina osim za vrijeme pandemije izazvane koronavirusom, tako da dvije godine nismo mogli održati ovakve prijateljske utakmice, ali danas smo uspjeli i nadam se da će tako biti i ubuduće. Između Općine Sopje i naših

prijatelja Hrvata iz Mađarske dugi je niz godina odlične suradnje u svim aspektima, oni dolaze kod nas i mi idemo kod njih. Naša će se suradnja zasigurno nastaviti. Zahvalio bih našim gostima iz Martinaca na poštenoj i korektnoj igri i zaželio im ugodan boravak ovdje u Novoj Šarovki”, istaknuo je načelnik Androš.

Organizaciju događaja na sebe je preuzeo Nogometni klub „Standard”, odnosno alfa i omega kluba Željko Janečić.

„Poslije nekog vremena ponovno smo ugostili naše prijatelje iz Mađarske i odigrali prijateljsku utakmicu. Sam rezultat u svim našim međusobnim susretima nije bitan, bitno je druženje i održavanje naših dobrosusjedskih odnosa”, rekao je Janečić.

Izvor: icv.hr

Mala stranica

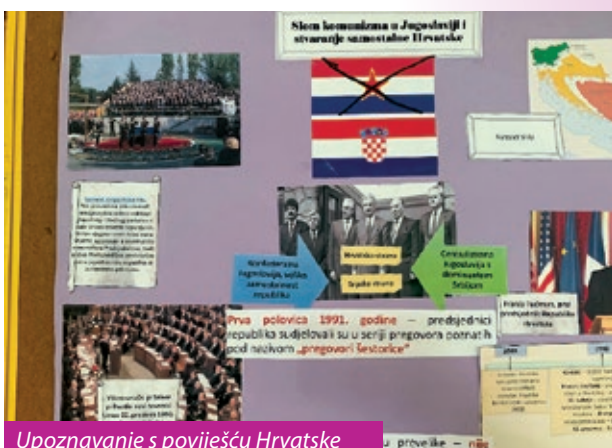
Keresturski učenici u Zagrebu

Učenici osmog razreda keresturske Osnovne škole „Nikola Zrinski“ 8. lipnja gostovali su u partnerskoj Osnovnoj školi „Retkovec“ u Zagrebu. Suradnja dviju ustanova započela je prije nekoliko godina posredstvom Odjela za kroatologiju Sveučilišta u Zagrebu. Predstavnici i učenici zagrebačke škole još na Danima Zrinskih i na uskršnim radionicama izrade pisanica boravili su u keresturskoj školi, a ovaj je put zagrebačka ustanova ugostila keresturske učenike. Tako su Anna Virovecz, Blanka Kertész, Virág Kele, Milán Deák i Zsombor Virovecz s učiteljicama Henrietom Novak i Veronikom Hans uživali u Projektu „Hrvatska u srcu“ OŠ „Retkovec“.

Djeca zagrebačke ustanove s veseljem su čekala goste iz Mađarske, odmah su im pokazali učionice, školu i započeli komunikaciju na hrvatskome jeziku kako bi osjećali njegovu funkcionalnost. Nakon doručka stigle su dvije učenice koje su bile zadužene za delegaciju iz Mađarske. One su tijekom cijelog dana pomagale keresturskoj ekipi snalaziti se u zagrebačkoj školi. Slijedile su razne radionice u raznim stručnim učionicama, a na svakoj radionici tema je bila Hrvatska. Prvo su zavirili u raspravu s temom „Zašto je dobro živjeti u Hrvatskoj?“. U matematičkoj učionici govorilo se o legendi zbog koje je hrvatskom grbu šahovnica: naravno, tajna je u šahu, pa su se i keresturski učenici uključili u igre šaha. U učionici za Povijest delegacija iz Kerestura upoznala se sa strašnim događanjima iz Domovinskog rata, odnosno upoznali

Keresturski učenici s vršnjacima i nastavnicima u Zagrebu

Upoznavanje s poviješću Hrvatske

Radionica u kemijskom laboratoriju

Hrvatska zastava u epruveti

su se s hrvatskim izumiteljima mp3-a, penkale, padobrana i dr. U kemijskom laboratoriju u epruveti s raznim bojama izrađena je hrvatska zastava, a zatim su se pozabavili i ljepotom djevojaka – izradili su kremu za usne, upoznali se s ljekovitim biljem. U učionici za Engleski jezik u sklopu prezentacije predstavljeni su gradovi i znamenitosti Hrvatske na engleskome jeziku. Bilo je vremena i za sport, a na svečanom zatvaranju Projekta „Hrvatska u srcu“ prikazan je kratki film o cijelom danu boravka u Zagrebu, odnosno o suradnji škola. Ravnatelj zagrebačke ustanove Jako Šuker na kraju projekta podijelio je zahvalnice i poklon-pakete te rekao da će se suradnja nastaviti u sljedećoj školskoj godini.

Beta

Jačati se i na vjerskom polju

Na konzulatu Republike Hrvatske u Velikoj Kaniži krajem lipnja počasni konzul dr. Atila Kos sastao se sa župnikom Župe svetog Leonarda u Goričanu Josipom Drvoderićem i predsjednikom Mjesne akcijske grupe Mura-Drava Mariom Moharićem kako bi se razgovaralo o daljnjoj suradnji pomurskih i međimurskih Hrvata na vjerskom, kulturnom, gospodarskom i društvenom polju. Jedna od glavnih tema bila je jačanje hrvatskog jezika u vjerskim sadržajima, posebice u krugu mlađih naraštaja. Dogovoreno je da će pomurska delegacija najesen posjetiti varaždinskog biskupa mons. Božu Radoša.

Nažalost, već ni najstarije stanovništvo ne pamti redovite hrvatske mise u pomurskoj regiji. Onomad su bili sretni što su mogli vježbati svoju vjeru makar na mađarskom jeziku. Do sredine prošlog stoljeća hrvatski se molilo u obiteljima u kojima je živjelo više naraštaja zajedno, no selidbom mladih u posebne kuće i ta se navika izgubila. Hrvatske su samouprave više puta pokušale organizirati redovite hrvatske mise. Naime, hrvatski vjernici i danas se rado odazovu na njih (kad ih ima), rado odlaze i na hodočašća u hrvatska svetišta kamo su odlazili i njihovi predci, ali redovitih hrvatskih misa nije bilo ni nakon društvenopolitičkih promjena. Hrvatske mise počela je organizirati Hrvatska samouprava Velike Kaniže uz pomoć Varaždinske biskupije, koja je hrvatskim vjernicima povjerila pokojnog mons. Blaža Horvata, rektora varaždinske katedrale. On je po svojim mogućnostima stizao u Pomurje na određena vjerska događanja, povreme-

dr. Atila Kos, Josip Drvoderić i Mario Moharić

Sveta misa u Mlinarcima

no je služio hrvatsku misu, a čak je pomogao i pjevačkim zborovima u učenju crkvenih pjesama. Nažalost, on je 2016. godine preminuo (dodijeljeno mu je posmrtno priznanje Hrvatske državne samouprave) i pomurski su vjernici ponovno ostali bez hrvatskog pastira. Za određene prigode (hrvatsko hodočašće, susret crkvenih zborova) pomoć je i nadalje stizala iz Hrvatske, više su puta došli u Pomurje preloški dekan Antun Hoblaj, goričanski župnik Josip Drvoderić i neki drugi župnici koji su služili hrvatske mise, ali to je bilo dva-tri puta godišnje. Pandemija je dodatno otežala organizaciju redovitih hrvatskih misa (problem prelaska granice, cijepjenje). Pomurski Hrvati ipak nisu odustali od želje da imaju hrvatske mise i da na razne hrvatske priredbe pozovu župnike iz Hrvatske kako bi im pomogli u služenju hrvatskih misa. U svim tim nastojanjima pomaže i

počasni konzul dr. Atila Kos, koji je prošle godine započeo pregovore s Koprivničko-križevačkom županijom kako bi iz molvanske župe povremeno stigao župnik. Naime, smatra da su redovite hrvatske svete mise jedan od važnih čimbenika u očuvanju jezika i nacionalne samosvijesti. U Keresturu je fra Zdravko Tuba, župnik u Molvama, više puta zajedno s mjesnim župnikom Csabom Vaslabánom predvodio dvojezične svete mise, a Josip Drvoderić, župnik iz Goričana, pružao je pomoć u raznim prigodama u drugim mjestima. Želja je obiju strana da suradnja na vjerskom polju postane redovita, stoga je na sastanku dogovoreno da će pomurska zajednica posredstvom počasnog konzula najesen posjetiti varaždinskog biskupa mons. Božu Radoša kako bi ga informirala o vjerskom životu pomurskih Hrvata, o dosadašnjim dostignućima prekogranične suradnje te o planovima i idejama kako bi se jačala hrvatska zajednica i na tome polju. Među ostalim raspravljalo se i o mogućnostima organiziranja susreta mladih, o zajedničkom hodočašću vjernika iz Međimurja i Pomurja u Međugorje ili u druga svetišta, spomenuta je i mogućnost uređivanja dvojezičnog biltena o vjerskim, kulturnim i drugim zajedničkim temama i događanjima dvaput godišnje. Počasni konzul radi i na tome da se u Pomurju ostvari snimanje emisije „Lijepom našom“. Naime, smatra da u regiji ima dovoljno kapaciteta za održavanje jedne takve emisije, mnoštvo kulturnih udruga njeguje hrvatsku kulturu. Osim toga radi i na tome da učitelji hrvatskog jezika iz matične domovine dođu u Pomurje. Predsjednik LAG-a g. Moharić također je potvrdio svoje zalaganje u povezivanju područja s desne i lijeve obale Mure i naglasio da će, ako bude novih poziva za međunarodne prekogranične projekte, pomoći u pronalasku odgovarajućih partnera za prijavu zajedničkih projekta.

Beta

I. Međunarodno natjecanje hrvatskih ribiča u Santovu

Ekipno prvo mjesto Topolju, a pojedinačno ribiču iz Tavankuta

Na dunavskom rukavcu Klača II

Hrvatska samouprava Santova i mjesna Sportsko-ribička udruga 25. lipnja su organizirali su „Međunarodno natjecanje hrvatskih ribiča“ koje je održano na dunavskom rukavcu Klača II. Iako je državno natjecanje hrvatskih ribiča planirano u Mađarskoj, zbog neodaziva županijskih ekipa održano je međunarodno natjecanje na koje su pozvane ribičke ekipe prijateljskih naselja – Bačina i Kalače iz Bačke u Mađarskoj, Petrijevac i Topolja iz Hrvatske te

Domaći natjecatelj Joza Tomašev na dunavskom rukavcu

Tavankuta i Kupusine iz Srbije. Uz domaću ekipu iz Santova na poziv su se odazvali ribiči iz baranjskog Topolja iz Hrvatske, Tavankuta i Kupusine iz Srbije te ribiči iz Kalače. Susret je započeo tradicionalnim doručkom sudionika, a zatim je održan ždrijeb natjecanja. Na četverosatnom natjecanju natjecalo se u ekipnoj kategoriji, a svi članovi natjecali su se i pojedinačno. Nakon završetka natjecanja održano je vaganje ribe, a zatim i svečano proglašenje rezultata. U ekipnoj kategoriji prvo mjesto osvojili su ribiči iz Topolja s 4715 g ulovljene ribe, drugo ribiči iz Tavankuta s 3685 g, a treći su bili domaći ribiči s 870 g. Četvrto mjesto osvojila je Kalača s 810, a peto gosti iz Kupusine sa 620 g. U pojedinačnoj kategoriji prvo mjesto osvojio je Goran Mihaljević iz Tavankuta s 3485 g, drugo i treće Topoljci Luka Jurak s 2500 g i Boško Čanaki

Predstavnik Kalače preuzima dar od posebnog gosta Attila Jámbora

Pojedinačni pobjednik Goran Mihaljević iz Tavankuta (lijevo)

Boško Čanaki iz Topolja, koji je ulovio najveću ribu

Pobjednička ekipa iz Topolja, koja je osvojila i putujući pehar

s 1420 g, koji je odnio i nagradu za najveću ulovljenu ribu, karasa od 1070 g. Putujući, odnosno prijelazni pehar pripao je ekipi iz Topolja uz obvezu da bude domaćinom sljedećeg trojnog susreta hrvatskih ribiča. Svim sudionicima uručene su spomenice, najboljim ekipama pehari i medalje, a pojedincima vrijedne nagrade koje su omogućile donacije santovačkih ustanova, poduzetnika i pojedinaca. Priredba je ostvarena uz potporu Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije.

S. B.

Ponosimo se Anom i Lucom

U organizaciji Udruge za očuvanje i promicanje hrvatske tradicijske kulture u Bosni i Hercegovini „Stećak“ od 4. do 7. srpnja održana je 9. revija tradicijske odjeće i izbor najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji izvan Republike Hrvatske u suradnji s Hrvatskom maticom iseljenika.

Na 9. reviji tradicijske odjeće i izboru najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji izvan Republike Hrvatske, koji je održan 8. srpnja u Tomislavgradu, proglašene su najljepše djevojke: Drina Jelena Dujmić iz Kanade, Natalija Florencija Jeličić iz Argentine i Darja Tomičić iz Poljske. Najviše glasova na Facebooku dobila je Ana Gucić iz Kosova.

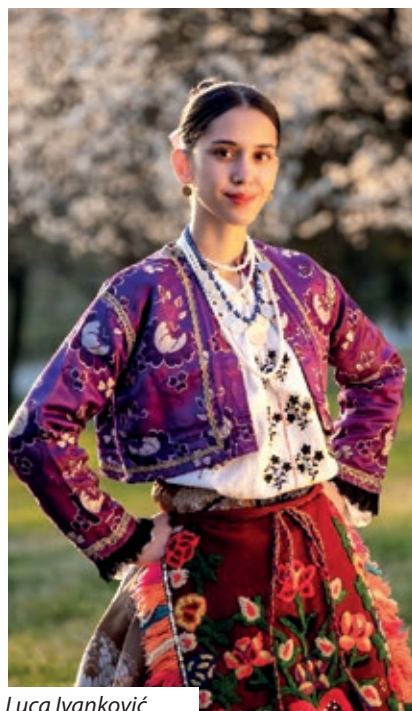
Hrvate iz Mađarske više nego dostojno predstavljale su naše ljepotice Luca Ivanković iz Katolja u prekrasnoj nošnji šokačkih Hrvata i Ana Štan-

Pobednice 9. revije tradicijske odjeće i izbora najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji izvan Republike Hrvatske

Ana Štandovar

Luca Ivanković

dovar iz Salante u prekrasnoj nošnji bošnjačkih Hrvata. Čestitamo pobjednicama i posebno NAŠIM DJEVOJKAMA!

Na ovogodišnjoj Reviji sudjelovalo je dvadeset Hrvatice, djevojaka hrvatskog podrijetla i predstavnica hrvatskih iseljeničkih zajednica. Cilj je ovog programa promocija hrvatske baštine i potpora Hrvatima u BiH u očuvanju hrvatskog identiteta, povezivanje Hrvata iz cijelog svijeta te očuvanje nacionalnog i kulturnog identiteta hrvatskog naroda uz naglasak na tradiciju.

Branka Pavić Blažetin

SERDAHEL – Mjesna samouprava Serdahela 30. srpnja priređuje Dan naselja na koji su pozvani mnogobrojni gosti međimurskih općina. Dan počinje u 15:30 svečanim otvaranjem na dvorištu mjesne osnovne škole, gdje će se održati i ostali programi. Od 16:00 organiziraju se prijateljske utakmice na malonogometnom terenu te će na dvorištu razne ekipe kuhati raznorazne gastronomske specijalitete. U 16:45 počinje hrvatski kulturni program na kojem nastupaju mladi tamburaši serdahelske Hrvatske samouprave „Pomurske žice“, hrvatski pjevački zbor Serdahela, Kulturno-umjetničko društvo „Goričan“, Tamburaški sastav „Stoboš“ iz Velike Kaniže, a na kraju pjevačica Anita Grasic rodnom iz Serdahela. Cijeli će dan biti obogaćen popratnim programima: zračni tobogan, vrtuljak, električni auti, oslikavanje lica, svjetleća tetovaža, pletenje kose, lončarstvo, jahanje na poniju te sajam domaćih proizvoda iz OPG-a. Dan se zatvara koncertom popularnog pop-pjevača Csabe Vastaga i zabavom na otvorenome.

LETINJA – Hrvatska samouprava grada na Staroj gori, na mjestu gdje je dala podići drveni križ, 4. srpnja obilježila je događaj posvećenja svetog Martina za biskupa. Prema običaju tog se dana peče gibanica jer kažu će se kabanica svetog Martina koja štiti vjernike raširiti toliko koliko žene uspiju razvući tijesto gibanice. Tog je dana i letinjska hrvatska zajednica spremila tradicionalnu pomursku gibanicu u podrumu predsjednice Marije Đuric te se razgovaralo o svetcu s mjesnim župnikom Gézom Aignerom.

SERDAHEL – U organizaciji ribolovnog društva Serdahela od 10. do 15. srpnja održan je ribolovni kamp za osnovnoškolce. Na Staroj šoderici petnaestero sudionika učilo je razne tehnike ribolova, ali imali su mogućnosti iskušati se i u veslanju, posjetiti Obiteljsko gospodarstvo Horvat. Na kraju je održano natjecanje u ribolovu s vrijednim nagradama za sudionike. Voditelji kampa bili su Gyula Mezódi i Szabolcs Godinek, a u raznim aktivnostima pomogli su i drugi članovi ribolovnog društva.